

"לא לקרא לדברים בשםם. לדברים יש שולים משננים, צמחה תאנתית." אלחנדרה פיסארניק[1]

איזבלה וולובניק יוצרת עולם מבוכי הנע בין חללים דומסטיים מדומיינים לבין נופים מקומיים, תוך דיאלוג סבוך הקשרים עם דימויים מההיסטוריה של האמנות ומהסביבה המיידית שלה. היא מוסיפה מחוות לתתי-תרבויות, כמו מזיקת מטאל ואיקונוגרפיה של האינטרנט, לצד התייחסויות לתרבות פוסט-אינטרנטית (אמנות הנתונה בדיאלוג עם האסתטיקה של הרשת ותתי-תרבויות שצמחו בה) ומוטיבים אסתטיים מסרטי אימה. עבודותיה עוסקות בייצוגים של נשיות וחייתיות בתרבויות ובשפות שונות; בדמוניזציה ודה-הומניזציה כהעצמה סמויה או כעמדת כוח אלטרנטיבית; בשאלות על היררכיה, יחסי כוחות, מיניות ותשוקות אלימות – בחברה, בתרבות ובנפש.

מתוך ציורי שמן, רישומי פחם ופסלים מגיחות שלל דמויות של נשים צעירות וילדות, דובים, סוסים, נמרים, כלבים וכלבות, וגם מפלצות, שדים וחפצים, חלקם פונקציונליים, חלקם חדים ומסוכנים. מרבית הדמויות והזהויות מתקיימות או כלואות במרחבים ביתיים יום-יומיים ובנופים מקומיים, מפתות ומאיימות, מסמלות את המיטיב, הקסום, השובבי והאגדי כמו גם את הבזוי והמגונה. הן משנות את תפקידן וצורתן ללא הרף, נעות מדימוי לדימוי בריבוי מופעים ותמימותן או הסכנה הטמונה בהן משתנות ממצב למצב. השילוב בין שלל הדמויות, היצורים והחפצים המוכרים ובין אלמנטים כוחניים, מיניים ואלימים מרכיב רבדים סותרים ומסוכסכים של קיום הממוטט את ההבדל בין אנושיות ומפלצתיות.

בלב חלל התערוכה ניצב אובייקט פיסולי שנוצר בהשראת שולחן מלחמה שניכס הצבא הפרוסי במאה ה-19 למטרות אימון ומחקר. חודשים רבים לפני שפילחה את חיינו השבת של 7 באוקטובר 2023 תכננה וולובניק טריטוריה בתלת-ממד – פני שטח של נוף משתנה – שאפשר לשלוט עליה ולהביט בה ממעוף ציפור. מוצבים בה פסלונים של דמויות, שחלקן מופיעות גם בציורי השמן ורישומי הפחם שלה, כשדה קרב תרבותי מסועף. שלוש שריטות, שנוצרו מטפריים של חיה נשית או אישה חייתית, חוזרות בעבודותיה ומותירות חותמן על גבי הקירות, עמוק בבשר הדמות הנשית, מטשטשות את הגבול בין גוף לגוף ובין המרחב לתכולתו עד שנדמה כי החדר הפך לגוף. הקשרים בין הגוף הנשי לגוף החייתי-מפלצתי מאפשרים לדמויות ולזהויות – אנושיות יותר או פחות – למצוא נחמה במצב החייתי. וולובניק מאמצת סמלים וסממנים מיניים, מגוון סוגי טאבו תרבותיים וחברתיים הנתפסים באופן מסורתי ככלים לדיכוי, והופכת אותם לסמלים של תשוקה וכוח – לא בהכרח מתוך עמדה ביקורתית אלא מתוך פתיחות לערעור המחשבה, השפה וכל היבט של זהות.

התערוכה היא מכתב אהבה לחיה באשר היא; כל חיה, גם חיה על שתיים מסוג אדם.

[1] אלחנדרה פיסארניק, בלילה הזה, בעולם הזה, תרגום: טל ניצן (תל-אביב: הוצאת הקיבוץ המאוחד), 2005, עמ' 81.